

ارائه سامانه پزشکی از راه دور جهت پیشنهاد طرح درمان برای بیماران مبتلا به سرطان پستان: رویکرد ترکیبی

مقدمه: سرطان پستان در زنان از لحاظ شیوع شایع‌ترین سرطان شناخته شده در اکثر مناطق جهان است و روند بروز این نوع سرطان در اکثر کشورها در حال افزایش است. از این رو، پژوهش در حوزه بیماری سرطان پستان برای ارائه راهکارهای نوآورانه و موثر جهت تشخیص و درمان این بیماری یکی از اهداف اصلی انجمن‌ها و مراکز تحقیقاتی سرطان می‌باشد. با توجه به رشد و به کارگیری روز افزون فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی در حوزه‌های تخصصی پزشکی، استفاده از پزشکی از راه دور به عنوان یکی از راهکارهای نوآورانه و موثر برای ارائه انواع خدمات بهداشتی در حوزه سرطان‌شناسی (انکولوژی) مورد توجه قرار گرفته است. در همین راستا، هدف پژوهش حاضر ارائه سامانه پزشکی از راه دور با رویکرد ترکیبی جهت پیشنهاد طرح درمان برای بیماران مبتلا به سرطان پستان بود.

روش پژوهش: پژوهش حاضر از نوع کاربردی توسعه‌ای بود که به روش ترکیبی در پنج مرحله انجام شد. در مرحله اول عناصر داده موجود در راهنماهای بالینی مرتبط با تشخیص، درمان و پیگیری سرطان پستان و پرونده بیمار شناسایی و مقایسه شدند. مرحله دوم تعیین عناصر داده ضروری بود که با نظرسنجی از پزشکان متخصص حوزه درمان سرطان پستان انجام شد. در مرحله سوم، الزامات مورد نیاز سامانه پزشکی از راه دور از طریق مصاحبه با کاربران تعیین شد. در مرحله چهارم براساس یافته‌های حاصل از مراحل قبلی، نمونه‌اولیه سامانه طراحی و جهت رفع نواقص و بهبود عملکرد آن، توسط تعدادی از کاربران ارزیابی شد. در مرحله پنجم، نسخه نهایی سامانه پیاده‌سازی و کاربردپذیری آن با مشارکت ۳۰ نفر از کاربران با استفاده از پرسشنامه کوپیز ارزیابی شد.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از مرحله اول و دوم پژوهش دربرگیرنده ۱۸۲ عنصر داده ضروری بود که در ۲۰ گروه اصلی دسته‌بندی شدند. یافته‌های حاصل از مرحله سوم دربرگیرنده دو درون‌مایه اصلی شامل الزامات عملکردی و الزامات غیرعملکردی بود که در نه طبقه اصلی دسته‌بندی شدند. نمونه‌اولیه طراحی شده در مرحله چهارم با روش پرسیدن سوال از کاربران ارزیابی و نواقص موجود شناسایی و در نسخه نهایی سامانه برطرف گردید. میانگین‌های به دست آمده در خصوص ارزیابی کاربردپذیری سامانه نشان داد که کاربران بخش‌های تعامل کلی با سامانه ($8/1 \pm 0/94$)، صفحه نمایش ($8/8 \pm 0/42$)، مجموعه اصطلاحات و اطلاعات ($7/6 \pm 1/08$)، قابلیت یادگیری ($8/2 \pm 0/91$)، قابلیت‌های کلی ($7/6 \pm 1/20$) و کاربردپذیری رابط کاربری سامانه ($8/1 \pm 1/01$) را در سطح «خوب» ارزیابی نمودند.

نتیجه‌گیری: با توجه به گسترش استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در صنعت مراقبت بهداشتی و نظر به عدم دسترسی به خدمات تیم‌های چندرشته‌ای تخصصی برای ارائه مشاوره‌های تخصصی در مناطق فاقد متخصصان مربوطه در زمینه ارائه طرح درمان به بیماران مبتلا به سرطان پستان، استفاده از سامانه‌های سرطان‌شناسی از راه دور برای برقراری ارتباط میان متخصصان و ارائه خدمات درمانی ضروری به نظر می‌رسد. در پژوهش حاضر، سامانه پزشکی از راه دور جهت پیشنهاد طرح درمانی برای بیماران مبتلا به سرطان پستان با رویکرد ترکیبی ایجاد شد و کاربران عملکرد آن را در سطح خوب ارزیابی نمودند. با این حال، ارزیابی سامانه به صورت دوره‌ای جهت ارتقا و رفع نقاط ضعف آن پیشنهاد می‌گردد.

کلمات کلیدی: سرطان پستان، پزشکی از راه دور، انکولوژی، سامانه، سرطان‌شناسی از راه دور، طرح درمان